

PREDIKAN LÅNGFREDAG DEN 27/3 1964

I STORA RÅBY KYRKA

TEXT: FEMTE AKTEN.

PSALMER: 95:1, 92:1-5, 79:3, 74:1-6, 76:8.

Psalm i Troarna nr 1/76

I Faderns och Sonens och den Helige Andes namn.

Vårt påskalamm, o Jesus Krist,

är du förutan vank och brist.

Åt oss din kraft och näring bjöd

i all vår strid, i all vår nöd. Amen (Sv.Ps. 104:4)

Predikotexten idag är femte akten av Kristi lidandes historia, som vi åhör sittande. När den långa texten är slut, står vi upp och sjunger psalm 94, "Guds rena lamm oskyldig"

Texten läses.

Femte aktens och Långfredagens ämne är Kristi död för världen, Döden för världen.

Händelserna ute på Golgata är för stora för oss, de liknar ett fältslag eller en jordbävning.

Betraktar man alltsammans på en gång ser man inte vad som sker. Men väljer man ut en enda soldat eller ett par människor och frågar vad de var med om, då kan man börja att se. Låt oss i år välja krigsmännen, de fyra soldaterna vid Golgata, och se det hela med dem som utgångspunkt.

Vid ett folkmöte, även i vårt land, där två viljor drabbar samman, finner vi poliserna stå. De andra kan få ryckas med, men polisen skall vara kall, inte ta ställning, bara se till att lag och ordning följes. Och dessa romerska krigsmän hade ett polisuppdrag, de var dessutom främlingar, utlänningar, de var en förlängning av makten i Rom, kejsarens makt.

Det här är inte första gången i Jesu historia enligt Nya testamentet som den romerska världsmakten är med. I stallet i Betlehem finns våra förtrogna: Maria, Josef, barnet, herdarna. Men i tavlan ingår också främlingarna, män som håller på med skattskrivning av folket. Och om dem handlar julevangeliets första ord: "Det hände sig vid den tiden att från kejsar Augustus utgick ett påbud att hela världen skulle skattskrivnas" - det var därför, Josef och Maria for från Nasaret till Betlehem, Davids stad där Messias, Kristus, skulle födas. Så är det alltid, Nya testamentet igenom. I världsmaktens hand ligger all yttre styrka, den befäller och det blir så. Men då den befäller och menar sig styra världen, fullbordas profetian, Guds eviga rådslut. Det är det första vi har att lära idag: Världens makt styr detta yttre - och gör vad Gud vill - utan att själv förstå det. Här räcker krigsmännen den korsfäste ättika, de sticker upp hans sida med spjutet - och överallt fullbordas profetian, det lilla Israels profetia, genom gärningarna som hedningarna utför, utan att själva begripa varför!

Den kristna församling, som har hopbragt alla dessa texter om Jesus, Konungen, är en martyrförsamling, vars medlemmar räknar med att få lida döden för sin tro. De möter då vid sin avrättning samma världsmakt som avrättade Jesus. En oro spårar man aldrig hos dem, oron för kyrkans framtid. Och texter berättar för oss varför denna oro saknas. Det finns en underlig dubbelhet i hela Nya testamentet, när det gäller världsmakten: den befäller och regerar på ytan men är hjälplös på djupet, hjälplös inför Gud som styr allt. I hans hand vilar församlingen, i hans hand vilar kyrkan med den ro och med den myndighet som talar ur Kristi ord till Pilatus: "Du hade alls ingen makt över mig om den icke vore given ovanifrån".

En församling med denna tro kan lätt förakta världen, stänga in sig, nöjd med sitt eget. Men de fyra krigsmännen på via dolorosa, vägen till Golgata, har mer att säga oss. Den romerska ordningsmakten hade rätt att rekvirera arbetskraft för smärre arbeten som nödvändigt måste utföras. Och nu stupade Jesus antagligen på vägen, han orkade inte med sitt kors. Där kom en man utifrån marken, han såg stark ut, honom tar vi, Simon från Cyrene. "...honom tvingade de att gå med och bära korset efter Jesus", säger femte akten idag. Varför berättas detta om Alexanders och Rufus fader, Simon från Cyrene? Ja, man kan utgå från att Alexander och Rufus var mer kända för textens läsare än deras fader var och att sönerna tillhörde den kristna församlingen. Men varför drar evangelisten in denna berättelse om deras far, Simon utifrån marken, han som - tvingad av romerska soldater - bar korset efter Jesus? Det finns en rad av sällsamma ord, uttalade av Herren redan under hans jordeliv, ord, som handlar om den sanne lärjungen: den som "tar sitt kors på sig" och "följer efter mig" och som därigenom, i sanning, är lärjunge. Var befann sig apostlarna när mästaren bar sitt kors och när han dignade under bördan? Var de då beredda att utföra lärjungens handling? Det gick dem som det brukar gå oss, de tappade besinningen under dessa timmar då allt oväntat hände. Den inre, djupa sanningen och ärligheten i Nya testamentet yttrar sig bland annat också däri, att det icke finns någon skönmålning av apostlarna: "Då övergåvo de honom alla och flydde", står det hos Markus. Men när apostlarna flydde, fanns det ändå någon som utförde lärjungens rätta syssla, som lyfte upp korset från marken och lade det över axeln och bar, Simon från Cyrene, Alexanders och Rufus fader, som kom utifrån marken och som krigsmännen gav sin order åt: "Ta i här och bär!" Detta säger oss något nytt om världen, det andra vi behöver lära idag, det dolda lärjungaskapet i världen: i världen finns lärjungar, utanför vår krets, lärjungar som inte yttrar ett enda ord utan bara gör, handlar - och som handlar, arbetar därför att de måste, inte för någonting annat. Dessa tvingade, dessa med bördor lagda på, ibland tycker man sig se Kristi händer över dem som höra hans röst: "Se här äro mina bröder, här äro mina systrar!" - Vi borde bäva inför yttersta domen. Korsbärandet är bränt in i detta människoliv, det kan finnas överallt, och saknas överallt på grund av flykt! - men det kommer en dag då Korsets Konung återvänder till världen och kallar till sig de sanna korsbärarna.

Den äldsta kristna församlingen, som levde i denna tro på sin Herre såsom alla människors Bröder, blev inte därigenom sysslolös inför människorna i världen, som om Kristus - utan alla

ansträngningar från kyrkans sida - ändå hade sina lärjungar överallt. Frälsaren var given åt världen, och han skulle nå världen genom att kyrkan gav ut sig. Därför var hela församlingens liv, på ett sätt, världsmission, utdelning av Kristi gåvor. Det är det tredje och sista som texten talar om, när den berättar om krigsmännen vid korset, hedningarna, världsmaktens fyra soldater. "Då nu krigsmännen hade korsfäst Jesus, togo de hans kläder och delade dem i fyra delar, en del åt var krigsman". Också detta var en fullbordad av profetian. Såsom vi kan se en förtrogen människas kläder hänga på sin plats och veta, att hon är hemma, så var också Han människa och hemma här på jorden, lindad först av Maria och lagd i krubban och sen klädd i mantel och livklädnad som alla andra. Den fromma legenden har menat sig finna Kristi kläder och har gjort dem till relikier i kyrkan. Men hans kläder är borta, utdelade i världen, till hedniska soldater, så småningom utslitna, utplånade. Och därför finns det - Hopp! När kläderna är kvar, i en livrustkammare, på finns det inget hopp. Det finns kanske en grav, som man kan peka på: "Där ligger han, död, konungen." Men här finns ingen grav, inga kläder kvar! Allt är delat utoch givet åt världen! Leta inte efter någoting som skulle vara kvar efter honom och som skulle kunna "ligga" någonstans! Men lyssna! Och tag emot! Det hörs ett ljudande ord, som aldrig skall tystna, och det pågår handlingar som lever efter honom och är fyllda av honom! I världens yttersta tid skall der fortfarande stå en människa med ett bröd i handen och räcka det till en annan och säga: "Kristi lekamen för dig utgiven!" Och om detta som han har lämnat efter sig gäller detsamma som om kläderna: det skall delas ut till världen - därför finns kyrkan på jorden! Det är därför vi är till!

Ser jag mitt liv i detta ljus, då växer hoppet här i vardagen, i den vardag där ingenting lyckas. Det är inte för att lyckas vi är här. Liksom utsädet är i såningsmannens hand, så är vi här på jorden: för att bli sådda ut och falla i mulden - med en Morgon av Ljus framför oss, påskmorgonens ljus, som vi väntar på. Amen

Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord tröstar, lär, förmanar och varnar oss. Hans Helige Ande stadfäste Ordet i våra hjärtan, att vi icke må vara glömska hörare, utan dagligen tillväxa o tro, hopp, kärlek och tålamod, intill änden, och varda saliga. Genom Jesus Kristus vår Herre.

Amen.